

Brüksel Güncel – Ursula von der Leyen’nin AB Birliğin Durumu konuşması üzerine Cefic Genel Direktörü Marco Mensink değerlendirmesi

Bir yıl daha, bir “Birliğin Durumu” (State of the European Union) konuşması daha! Dolayısıyla, üyelerimiz için konuşmanın satır aralarını ve perde arkasındaki mesajları aktarmaya çalıştığımız yeni bir Brüksel güncellemesiyle karşınızdayız. Kolaylık olması açısından konuşmanın resmi metnini de ekte paylaşıyoruz.

Bu yıl neler dikkat çekti? Bu kez kıyafet üzerinden verilmiş kodlanmış bir mesaj yoktu. Ukrayna’ya gönderme yapan sarı-mavi renkler ya da “savaşta” mesajı veren haki tonlar yerine sade, beyaz/bej bir kıyafet tercih edilmişti. Von der Leyen, jeopolitikten yapay zekâya ve iklim değişikliğine kadar Avrupa’nın karşı karşıya olduğu küresel tehditleri ele almaya çalıştı. Ortaliğin karışmadığı, yumurtaların kırılmadığı başarılı bir konuşmaydı (belki de verilmek istenen mesaj buydu 😊). Ama tam da bu nedenle, acaba çok da iz bırakmayan bir konuşma mıydı?

Bugün haberlerde de görmüş olabileceğiniz üzere, en dikkat çekici nokta Kanada Başbakanı **Mark Carney’nin** salonda bulunmasıydı. Bu durum, Japonya, Güney Kore ve diğer ülkelerin de dahil olabileceği bir “orta güçler” yapılanmasının başlangıcı olarak, AB-Kanada yakınlaşmasının güçlü bir işareti niteliğindedir. Başkan von der Leyen bu konuda oldukça ileri gitti; öyle ki birçok kişi Kanada’nın adeta Avrupa Birliği’nin “ortak üyesi” haline geleceği izlenimini yarattı.

Bunun Capitol Hill’de nasıl karşılandığını tahmin edebilirsiniz; ancak gerçekte böyle bir adım Avrupa Antlaşmalarında değişiklik gerektiriyor ve gerçekleşmesi oldukça düşük bir ihtimal. Söylem artık “şimdiye kadarki en kapsamlı iş birliği anlaşması” şeklinde yeniden çerçevelenmiş durumda. Bir nevi “büyük ve güzel bir anlaşma”! Carney de yedi yıl önce geçici olarak yürürlüğe giren AB-Kanada Ticaret Anlaşması CETA’nın hâlâ on Avrupa ülkesinde onaylanmayı beklediğine dikkat çekti... Ancak genel olarak, dünyanın farklı yerlerinde hâlâ benzer düşünceleri paylaşan dostlarımızın olduğunu görmek güzel! Konuşmada ABD’ye tek bir doğrudan atıf yapılmadı, ancak satır aralarında çok sayıda mesaj vardı.

Birçok kişi Başkan’ın **Çin ve ticaret konusunda güçlü mesajlar vermesini** bekliyordu. Von der Leyen, Çin ile ticaret dengesinin artık tamamen bozulduğuna ve Avrupa’dan Çin’e **günde 1 milyar avro** aktığına dikkat çekti. Bununla birlikte, yeni ticaret araçları açıklamaktan kaçındı ve mevcut tüm araçların kullanılacağını belirtmekle yetindi. Bu yaklaşım,

uygulamada devam eden AB-Çin görüşmelerine bir miktar hareket alanı bırakıldığı anlamına geliyor. Aynı zamanda von der Leyen'in Çin ziyareti ve Komisyon Üyesi Šefčovič'in önümüzdeki haftalarda gerçekleştireceği ziyaret için de alan bırakılmış oldu.

Bu kavurucu yazın ardından kimse için sürpriz olmayacak şekilde, **iklim değişikliği** de yaz sıcakları ve orman yangınları üzerinden konuşmada önemli bir yer tuttu. AB'nin iklim hedeflerinin devam edeceği açık biçimde ortaya konulurken, emisyon azaltımına yönelik ilave tedbirlerden söz edilmedi; bunun yerine iklim değişikliğine uyum ve orman yangınlarının önlenmesine yönelik birçok vurgu yapıldı. Dikkat çekici bir diğer nokta ise konuşmada **rekabetçilikten hiç bahsedilmemesi**, ancak aynı şekilde **Green Deal'in de hiç anılmamasıydı**.

ABD'deki yapay zekâ laboratuvarlarının geliştirme hızını yavaşlatmasına yönelik açık çağrılarının ardından **yapay zekâ artık gündemin tam merkezinde yer alıyor**. Teknoloji şirketlerinin artan gücü ise, küçük yaştaki çocukların sosyal medyadan uzak tutulmasına yönelik dünyadaki gelişmeleri takip eden yeni bir **"EU Kids Act"** duyurusuyla ele alındı.

Başkan açısından bu konuşma bir kez daha hassas bir **denge kurma çabasıydı**. Siyasi açıdan oldukça bölünmüş bir Avrupa'da ve Saksonya-Anhalt seçimlerini de göz önünde bulundurarak, von der Leyen ana akım Avrupa siyasi gruplarının öncelikleri arasında dikkatli bir denge kurdu ve her grubun önemsendiği çeşitli konulara değindi. Güvenliğe, aşırı uçların yükselişine ve demokrasinin ve Avrupa değerlerinin korunması gereğine de güçlü vurgu yaptı. Bu, açıkça "Von der Leyen çoğunluğu" olarak adlandırılan siyasi desteği korumaya yönelik bir çabaydı.

Konuşmasını zaman zaman oldukça **duygusal bir tona** taşıyarak sahadaki gerçeklikle bağ kurmaya çalıştı. Konuşması boyunca girişimcilerden ve yenilikçilerden itfaiyecilere, savaşta yaralanmış genç bir Ukraynalı kızdaki siber zorbalık mağduru bir gence kadar farklı kişilerin hikâyelerine yer verdi ve bu hikâyeleri daha geniş siyasi mesajlarını anlatmak için kullandı. Üstelik bu hikâyelerin kahramanları veya aileleri de salondaydı.

Amaç neydi? Brüksel'in insanların günlük yaşamlarından ve sorunlarından kopuk bir siyasi balon içerisinde faaliyet gösterdiği algısını kırmak. Brüksel'de çevremize sorduğumuzda görüşler neredeyse **50/50 bölünmüş durumdaydı**: Bir kesim konuşmayla bağ kurduğunu ve etkilendiğini söylerken, diğer kesim bunu ABD'deki State of the Union konuşmalarının bir kopyası olarak gördü veya daha şüpheci yaklaştı.

Von der Leyen konuşmasında **rekabetçilikten ve hatta AB Emisyon Ticaret Sistemi'nden (EU ETS) söz etmese de**, ekonominin yeniden harekete geçirilmesinin en önemli önceliklerden biri olduğunu vurguladı. Komisyon'un **mevzuatın sadeleştirilmesi, izin süreçlerinin hızlandırılması ve idari yüklerin azaltılması** yönündeki taahhüdünü yineledi. Bununla birlikte, **"gold-plating'e karşı bir pakt"** çağrısı yaparak sorumluluğun bir bölümünü Üye Devletlere de yükledi. Buradaki temel mesaj, Avrupa'daki iş ortamının iyileştirilmesinin artık yalnızca Brüksel'in görevi olmadığıydı.

Von der Leyen, **Avrupa'daki enerji fiyatlarının yapısal olarak hâlâ çok yüksek olduğunu** kabul etti. Elektrifikasyonun artırılması, altyapı yatırımlarının hızlandırılması, ithal fosil yakıtlara bağımlılığın azaltılması ve Avrupa'nın kendi kaynaklarına dayalı, teknoloji açısından tarafsız enerji kaynaklarının desteklenmesi gerektiğini vurguladı. **"Avrupa'nın geleceği elektrikli olmalı"** ifadesini kullandı. Ancak bu kez de sanayinin yüksek enerji ve elektrik fiyatlarını nasıl karşılayabileceği, konuşmanın somut içeriğinde kendine yer bulmadı.

Konuşmanın ana temalarından bir diğeri de **Avrupa güvenliği**ydı. Von der Leyen, Avrupa'nın artık temelden farklı bir stratejik ortamda faaliyet gösterdiğini ve mevcut yapıların çoğunun farklı bir dönem için tasarlanmış olduğunu kabul etti. Avrupa'nın kendi kapasitesini güçlendirmesi ve kendisini koruyabilecek daha güçlü bir konuma gelmesi gerektiğini savundu. Son yıllarda savunma harcamalarında görülen önemli artışı bu yönde atılmış ilk adım olarak değerlendirdi ve güvenlik alanında yeni Avrupa girişimleri açıkladı. Mesajı açıkladı: **Avrupa, topraklarının her karışını savunmaya hazır olmalı, Ukrayna'ya desteğini sürdürmeli, Rusya üzerindeki baskıyı devam ettirmeli ve hibrit ve siber tehditlere karşı müdahale kapasitesini güçlendirmeli.**

Göç ve sınır yönetimi konuşmanın son önemli bölümünü oluşturdu. Von der Leyen, Avrupa'nın dış sınırları üzerindeki artan baskıyı kabul ederek Avrupa'ya kimin gireceğine ilişkin kararların insan kaçakçıları tarafından değil, Avrupa tarafından verilmesi gerektiğini vurguladı. Aynı zamanda komşu ülkelerle yakın iş birliğinin ve dezenformasyon ile Avrupa toplumlarını istikrarsızlaştırmaya yönelik dış müdahalelerle daha kapsamlı şekilde mücadele edilmesinin önemine dikkat çekti. Verilmek istenen mesaj, **tüm dış sınırların Avrupa'nın ortak sınırları olduğu** ve özellikle İspanya ile Ceuta'daki krize atıfta bulunularak, göç baskısıyla karşı karşıya kalan Üye Devletlerin yalnız bırakılmayacağıydı.

Salondaki **siyasi tepkiler genel olarak nispeten olumluydu**; konuşmanın içeriği dikkate alındığında bu çok da şaşırtıcı değildi. Bir AB Başkanının ayrıntılar yerine jeopolitik ve güvenlik gibi büyük konulara odaklanması olumlu. Bunu biz de kabul ediyoruz. Ayrıca von

der Leyen'in kendisinden önceki AB başkanlarının herhangi birinden daha fazla krizle karşı karşıya kaldığını da göz önünde bulundurmak gerekiyor.

Bununla birlikte, biz konuşmadan **bir miktar hayal kırıklığıyla ayrıldık** (belki de sorun bizdedir). Öyle bir Birliğin Durumu konuşmasıydı ki muhtemelen yarın öğle saatlerine gelindiğinde haber başlıklarından düşmüş olacak. Evet, yeni önlemler açıkladı, ancak bunların pratik karşılığı oldukça sınırlı. Hayır, sahada hiçbir şey ihtiyaç duyduğumuz hızda — yani şimdi — iyileşmiyor. Elbette her zaman şüpheden sanık yararlanır diyoruz (Macron'a selam 😊) ve von der Leyen'in dünyayı tek başına değiştiremeyeceğinin de farkındayız. Ancak bize göre **tek bir kritik konuda yetersiz kaldı: Avrupa sanayisinin gerçekte içinde bulunduğu durumu anladığını göstermek ve koşulların ne zaman iyileşeceğine dair herhangi bir işaret vermek**. Yarından itibaren biz de bu mesajı tekrar tekrar gündeme getirmeye devam edeceğiz.

